

Handlingsplan for godt psykososialt barnehagemiljø

Ny bestemmelse i barnehageloven fra 01.01.21

Handlingsplan for godt psykososialt barnehagemiljø

Mål:

Barnehagen skal skape et godt psykososialt miljø som bidrar til barns trivsel, livsglede, mestring, og forebygge krenkelser og mobbing.

Definisjon på mobbing:

” NEGATIV ATFERD SOM GJENTAS OG FOREGÅR OVER EN VISS TID I ET FORHOLD SOM ER PREGET AV UBALANSE I STYRKEFORHOLDET MELLOM PARTENE.”

I barnehagen kan dette gjøre seg gjeldende i at barn blir stengt ute av leken, får negative kommentarer, blir dominert og truet.”

Mobbing forutsetter et ujevnt maktforhold hvor enkelte barn systematisk plages og fornedres av andre.

Mobbing er en sosial prosess som involverer ikke bare mobber og offer, men hele gruppa som disse er en del av. Deltakerne forstås ikke som spesielt onde eller aggressive, men usikkerhet om tilhørighet til gruppa kan utløse handlinger som ekskluderer noen fra fellesskapet. Slike handlinger kan defineres som krenkelser. Hensikten er ikke å gjøre andre vondt, men å sikre sin egen tilhørighet i gruppa.

Hvordan oppdage mobbing:

Man kan skille mellom direkte og indirekte mobbing.

Direkte mobbing: (fysisk og verbal)

- Dytting, slag, kloring, biting
- Erting, latterliggjøring og ydmyke
- Aggresjon mot ting som tilhører offeret
- Handlinger som ødelegger for offeret uten at noe blir fysisk ødelagt
- Barn som stadig blir utsatt for skremsel og blir forfulgt, samtidig som det har vanskelig med å forsvare seg.

Indirekte mobbing:

- Sosialt ekskludert og utestengt fra gruppa
- Plaging uten synlige og åpne angrep
- Handlinger karakterisert av tvang
- Barn som stadig avvises i lek, ord, erting, gester, grimaser og utestenging

Mobbing kan være vanskelig å oppdage. Det er ingen sikre og klare tegn på at mobbing foregår. Plutselige og store forandringer i et barns atferd er imidlertid et viktig tegn:

- Vil ikke gå i barnehagen
- Nekter å fortelle hva som er galt
- Blir lett oppfarende, sint eller aggressiv
- Plager yngre barn eller søsken
- Mister selvtillit
- Gråter seg i søvn eller har mareritt
- Endrer sovemønster – eller spisevaner

Observasjon som virkemiddel for å oppdage mobbing er nødvendig. De voksne i barnehagen må ha en observerende væremåte ved å være aktivt tilstede med alle sanser, legge merke til de små ting og være der som bara er.

En må se, tolke og forstå barnets atferd som noe mer enn et individuelt problem hos barnet som en egenskap, et personlighetstrekk eller en vanske. Vi må ha et perspektiv der utenforliggende faktorer som barnehagens miljø, relasjoner og hjemmesituasjoner er sentrale faktorer for å forstå barnets atferd.

Forslag til forebygging:

- Jobbe aktivt for at alle barn skal trives i barnehagen
- Arbeide jevnlig og målrettet med sosial kompetanse og språk - bruke DUÅ/LØFT teknikker gjennom hele året. Rose atferd en vil ha mere av. Jobbe med relasjonsbygging på alle nivåer.
- Ha klare grenser – regler, slik at barna forstår hva en kan gjøre for å være en god venn.
- Lære barn å forstå og regulere egne følelser – navn på følelser, roe seg ned teknikker og problemløsningsstrategier.
- Ha forventinger til alle barn.
- Si hva vi ønsker at barna skal gjøre – ikke fokus på det de gjør feil.
- Personalet er seg bevisst sin rolle som forbilde og veileder/ coacher. Vi må selv være inkluderende, for at barna skal bli det - la alle barna «skinne».
- Personalet fordeler seg både ute og inne slik at det alltid er en voksen i nærheten av barna.
- Sette inn tiltak når en ser at barn ikke får være med i lek
- Arbeid i smågrupper.
- Personalet har kunnskap og informasjon om temaet.
- Personalet godtar ikke og overser ikke utestenging, blikk, vonde ord, slag og spark.
- Personalet tar alltid det barnet sier på alvor, og plikter å undersøke det som har skjedd.

- Personalet tar alltid det foreldrene sier på alvor, og plikter å undersøke det som har skjedd.
- Jobbe aktivt for å få gode relasjoner til alle foreldrene – det er vårt ansvar.
- Foreldresamtaler 2 ganger pr år eller oftere etter behov.

Tiltak når mobbing er oppdaget:

- Den som oppdager at det skjer, tar kontakt med pedagogisk leder. Ved pedagogisk leders fravær kontaktes styrer.
- Pedagogisk leder tar det opp på avdelingsmøter, samler informasjon og finner ut hva som skjer, søker råd hos andre i barnehagen. Informerer styrer dersom det ikke er gjort tidligere.
- Dersom flere er involvert i saken, skal en samtale med alle barna, vurdere om det bør foregå en og en.
- I samtale med barn er det viktig å tydeliggjøre at dette ikke blir akseptert, og referere til konkrete hendelser. Vise til regler som er gjennomgått for oppførsel i barnehagen. Alvoret må gjøres tydelig.
- Lage en plan for hvordan avdelingen skal jobbe med saken.
- Alle jobber etter oppsatt plan.
- Pedagogisk leder har ansvar for at avdelingen verner om den som blir mobbet og hjelper/veileder den som mobber.
- Pedagogisk leder /styrer snakker med de involverte foreldre. Disse samtalen skal ikke foregå i hente- og bringesituasjonene og bør avtales på telefon. Samtalen skal avtales slik at den kan gjennomføres raskt. Samtalen skal være både informasjon og samarbeid om plan for hvordan barnet kan få det bedre i barnehagen.
- Oppfølgingssamtaler med foreldrene både dersom det er framskritt og dersom ting ikke har bedret seg. Viktig med tett oppfølging.
- Styrer har hovedansvar for at planen utarbeides og følges opp.

Hvordan oppdage krenking fra ansatte:

Definisjon:

Krenkelser kan defineres som handlinger der barn blir tvunget til å være med på eller lar seg utsette for handlinger de ikke ønsker. Krenkelser er å ydmyke og såre et annet menneske, eller å karakterisere en person med nedsettende ord og beskrivelser. Mobbing er krenkelse.

- Forskjellsbehandling – får for eksempel aldri svare på spørsmål.
- Uthenging – blir synliggjort på en ubehagelig måte mens andre ser og hører på gjennom språkbruk, kallenavn. Ironi og stemmeleie.
- Blikk og kroppsspråk - himling med øynene, sukker, stønner, trekker på skuldrene foran andre.
- Lar være å gripe inn når andre barn er ufine.
- Definerer barnet negativt.
- Sier sårende ting.
- Ler av barn på en sårende måte.
- Får andre til å le av barnet på en sårende måte.

Tiltak når voksne/ansatte krenker/mobber barn:

- Den som oppdager at barn krenkes/mobbet av en voksen tar dette opp direkte med den det gjelder.
Dersom dette er vanskelig tar en kontakt med pedagogisk leder /styrer.
- Ved alvorlige krenkelser skal styrer ha beskjed med en gang – evt. varsling videre til eier.
- Den ansatte blir fulgt opp av pedagogisk leder/styrer for å endre sin atferd.
- Lage en plan ved behov.
- Oppfølgingssamtale med styrer.
- Personalet tar det foreldrene sier på alvor, og plikter å undersøke det som har skjedd.
- Oppfølgingssamtale med foreldre

Aktivitetsplikt:

Alle som jobber i barnehagen har plikt til å si ifra dersom barn ikke har det bra. Aktivitetsplikten vil bare tre inn hvis det er grunn til å mistenke at barnet opplever at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt på en mer generell og konstant basis.

Departementet påpeker at **aktivitetsplikten** bør bestå av flere delplikter:

- Plikt til å følge med
- Plikt til å varsle barnehagens styrer
- Plikt til å varsle barnehagens eier
- Plikt til å undersøke
- Plikt til å sette inn tiltak
- Plikt til å utarbeide en skriftlig plan

Tiltaksplan:

Hva skal tiltaksplanen inneholde:

Departementet mener at planen, for å oppfylle sitt formål, som et minimum må beskrive:

- hvilket problem tiltakene skal løse
- hvilke tiltak barnehagen har planlagt å sette i verk
- når barnehagen skal gjennomføre tiltakene
- hvem som er ansvarlig for å gjennomføre tiltakene, og
- når barnehagen skal evaluere tiltakene.

Hva er problemet?	Hvilke tiltak settes i verk?	Når gjennomføres tiltakene?	Ansvarlige for gjennomføring er:	Evaluering + tidspunkt for det.

Vedlegg:

Kjernespørsmål til bruk i anti-mobbearbeidet:

- Er de voksne anerkjennende og støttende overfor barnas egne initiativ og tanker, eller mer preget av å formidle egne tanker, beskjeder og kontroll?
- Blir alle barna lagt merke til, eller er det noen som alltid blir sett og hørt mens andre ofte blir oversett?
- Er det slik at noen barn får mye positiv oppmerksomhet, mens andre ofte får negativ oppmerksomhet?
- Er det blitt et mønster i at det er lettere å tro på bestemte barns forklaringer på konflikter og hendelsesforløp enn på andres?
- Har de voksne større tålmodighet med og evne til å følge opp enkelte barn, mens andre raskere blir avbrutt?
- Har de voksne bevissthet om forskjellen på humor og ironi?
- Er miljøet preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme, eller preges det av erting og kritiske kommentarer.
- Er miljøet i hovedsak inkluderende, eller preges det ofte av ekskludering av enkeltbarn?
- Er samspillet mellom barna preget av klare sosiale hierarkier eller av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som får være med?
- Er det en trygg og avslappet tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandres mestring, eller er miljøet snarere preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger?